Antrenorii au discutat concluziile campionatului mondial

După un campionat mondial se modifică şi se îmbogăţesc, într-o măsură mai mare sau mai mică, numeroase aspecte care vizează o sferă largă de probleme, de la concepţia de joc la chestiuni tehnico-tactice, de la necesităţi de ordin metodic la sfera medicinii sportive.

Confruntînd învăţămintele ediţiei 1966 a Cupei Jules Rimet, cu toate trăsăturile care compun fizionomia fotbalului nostru, se cuvin o serie de precizări şi adaosuri fertile, menite să-l poarte şi să-l menţină mereu în zona celei mai stringente actualităţi.

Aceasta este şi intenţia actualului material, extras din referatul alcătuit de Colegiul central de antrenori, prezentat şi comentat cu ocazia consfătuirii antrenorilor de la echipele de categoria A şi B, care a avut loc la Bucureşti, luni 6 februarie a. c.

Materialul sintetizează o serie de învăţăminte ale C. M. şi arată cum trebuie ele aplicate de echipele noastre.

Spiritul jocului, sistemul şi dinamica sa

SPIRITUL OFENSIV va rămîne şi pe mai departe cheia de boltă a concepţiei noastre de joc. Spiritul ofensiv trebuie păstrat chiar atunci cînd adversarul domină şi ne impune pentru un timp o aglomerare masivă în apărare. Numai în acest fel echipele vor putea beneficia de toate resursele fizice şi morale şi vor putea obţine succese. Echipele care s-au manifestat în spirit ofensiv la campionatul mondial au înregistrat succese (Anglia, R.F. Germană, Portugalia, Ungaria), în timp ce acelea care s-au bazat pe un spirit defensiv au eşuat (Elveţia, Italia).

SISTEMUL DE JOC nu a constituit ceva perfect delimitat, rigid. Echipele au adoptat, chiar în cadrul aceluiaşi meci, un sistem cu diferite variante. Ceva mai mult, au fost echipe care au trecut de la sistemul beton la sistemul 4—3—3 (Ungaria). Acest lucru dovedeşte că majoritatea echipelor au jucat elastic, limitele aşezării fixe şi a sarcinilor pe posturi fiind cu mult depăşite. Succesul a aparţinut formaţiilor care au ştiut să facă faţă acestui deziderat. Atît echipele care au aplicat betonul, cît şi cele care au aplicat sistemul cu 4 fundaşi (linia cu acoperire) au obţinut rezultate remarcabile. **Secretul se poate spune că a constat nu în adoptarea unui sistem, ci în modul cum el a fost interpretat în favoarea fazelor de joc, înlănţuite pînă la scopul final.**

Va trebui să adoptăm pentru jocul echipelor noastre o anumită trăsătură caracteristică jocului elastic, în care **faza decide mişcarea jucătorilor, plasamentul lor şi circulaţia mingii,** urmărindu-se obţinerea de poziţii cît mai bune pentru rezolvarea ei. Va trebui să ţinem seama că nu aşezarea determină conţinutul jocului.

DINAMICA JOCULUI. Importantă pentru desfăşurarea jocului, dinamica a înlocuit aşezarea care odinioară era considerată mijlocul principal pentru obţinerea rezultatelor. Aşa cum s-a văzut la campionatul mondial, plasamentul jucătorilor nu se mai face după „zona" compartimentului sau a postului. Ne revine obligaţia să înlăturăm diferenţele dintre compartimentul de atac şi cel de apărare, dintre un post şi altul. Aceasta nu înseamnă că nu va trebui păstrată o anumită aşezare organizată pe principiul acoperirii terenului sau că nu se va acţiona conform caracteristicilor unui anumit post. Astăzi jocul cere de multe ori aglomerări false pe anumite zone, pentru crearea unui spaţiu de manevră în altele. De asemenea, se impune pregătirea unor jucători coordonatori care să acţioneze pe zone foarte mari, completînd numărul forţelor în anumite faze de joc, precum au fost **Bobby Charlton, Ball, Overath, Coluna, Rocha etc.**

Compartimentele, odinioară ceva rigid, **au cedat locul liniilor create după cerinţele jocului, organizate cu atîţia jucători cîţi sînt necesari.** Relaţia dintre linii trebuie să fie dinamică şi realistă. **Linia de mijloc trebuie să devină baza tactică a echipei,** asigurînd, prin dinamismul ei, atît protecţia liniei de fundaşi cît şi sprijinul liniei de atac, în afara sarcinii de acoperire a mijlocului terenului. Această linie a devenit foarte fluidă şi e compusă din 4—5 jucători.

IN PRIVINŢA CIRCULAŢIEI JUCĂTORILOR ŞI A MINGII, se poate vorbi de o oarecare sistematizare dacă raportăm ritmul la direcţia de atac. La unele echipe, circulaţia a avut o anumită progresivitate cu accentuare maximă spre finalizare (Anglia, R.F. Germană, R.P.D. Coreeană), la altele a existat un ritm lent în pregătirea atacului şi apoi rapid în partea sa finală. Este vorba deci, de o circulaţie cu ritm dublu. Noi va trebui să adoptăm o circulaţie conformă cu posibilităţile jucătorilor, dar pe cît se poate păstrînd trăsăturile ambelor categorii. De altfel, echipe ca **Dinamo Bucureşti, Dinamo Piteşti, Rapid, Universitatea Craiova** au folosit aceste forme duble în unele jocuri, dovedind posibilităţi adecvate.

Factorii jocului şi relaţiile dintre ei, în continuă prefacere şi îmbogăţire

FIZIC

În timpul campionatului mondial din Anglia, programat aproximativ după terminarea campionatelor interne, unele echipe au manifestat prospeţime şi vigoare durabile (Anglia, R.F. Germană, R.P.D. Coreeană), ceea ce le-a permis să obţină succese chiar în faţa unor adversari cu o tehnică superioară. În schimb, echipe ca Italia, Franţa, Brazilia, Argentina, dovedind o pregătire fizică insuficientă, au înregistrat firesc, insuccese. Rezistenţa se manifesta pentru alergări în viteză maximală şi submaximală, alternate cu alergări lente sau cu mers.

Va trebui să realizăm **o rezistenţă de joc deosebită,** necesară atît pe timpul celor 90 minute cît şi într-o suită de jocuri cu miză deosebită (de tipul turneelor, de exemplu), precum şi rezistenţa necesară în decursul unui an pentru jocurile de campionat, pentru turnee sau competiţii internaţionale, interclub sau interţări, oficiale sau amicale.

Trebuie îmbunătăţite de asemenea **echilibrul şi forţa picioarelor,** pentru ca jucătorul să poată executa corect diversele procedee tehnice pe timpul şocurilor cu adversarul sau în condiţii de oprire sau pornire bruscă.

În sfîrşit, remarcînd detenta deosebită a unor jucători ca **Bobby Moore, Schultz, Seeler, Eusebio, Torez, Troche, Caetano, Rocha** etc. subliniem că jocul aglomerat din faţa porţii pretinde atît apărătorilor cît şi atacanţilor o detentă foarte bună. Vom fi nevoiţi să restructurăm jocul cît şi antrenamentul nostru pentru perfecţionarea detentei.

TEHNIC

S-a remarcat sporirea nivelului de fineţe în manevrarea mingii. Precizia a fost prezentă într-o mai mare sau mai mică măsură (după cum echipele au aplicat marcajul la intercepţie sau la om). Dar şi în această privinţă, o serie de jucători, în special cei din linia de mijloc, au avut **execuţii precise chiar la distanţe de 40—50 metri.** Această calitate a permis schimbarea jocului de pe o parte pe alta şi surprinderea adversarilor prin contraatac. Pasele lungi au fost de mare folos atunci cînd erau precise.

La acest campionat mondial, tehnica s-a remarcat şi prin **lovirea mingii fără a se trăda direcţia sau momentul execuţiei.** Acest lucru a derutat mult pe apărători. **Preluarea fentată, cu amortizarea mingii, la mică distanţă de posesorul balonului** şi pe direcţia de joc a fost mult utilizată. Deşi jucătorii noştri au introdus în bagajul lor tehnic acest procedeu, el va trebui perfecţionat pe viitor, fiind necesar în jocul pe spaţii mici.

Jocul cu capul a căpătat precizie, fineţe şi varietate, astfel că jucătorii rezolvă, datorită lui, situaţii dificile, în special în faţa porţii.

Un mare progres s-a făcut în **executarea fentelor cu aplicativitate la joc,** importante pe spaţiile mici, aglomerate, împotriva acţiunii de marcaj a adversarilor, dar mai ales în pătrunderile finale către poartă. Datorită unui control perfect asupra mingii şi asupra corpului, **fentele se execută nu numai de la distanţă, ci şi din imediata apropiere a adversarului, fiind realizate deopotrivă cu corpul sau cu piciorul,** cînd jucătorul are sau nu are mingea. Fentele au început să fie folosite din ce în ce mai mult şi de apărători, atît în situaţiile de atac cît şi în situaţiile de apărare pentru recuperarea mingii.

În antrenamentele noastre trebuie exersate pînă la măiestrie aceste procedee. Să nu uităm totuşi că fenta este un procedeu bazat pe calităţile naturale, deci trebuie exersată încă din primii ani ai practicării fotbalului.

Jucătorii aveau în bagajul lor tehnic atît procedee specifice compartimentului de atac, cît şi celui de apărare; totuşi puţini au fost capabili să manevreze la perfecţie mingea conform cu necesităţile postului adoptat pe fază. În special fundaşii care au trecut în atac **(Cohen, Willson, Kaposta, Hottges, Pirri, Albrecht etc.)** n-au arătat că stăpînesc procedeele tehnice necesare în noua circumstanţă.

În privinţa trasului la poartă, unii jucători au şutat corespunzător chiar de la distanţă **(Bobby Charlton, Beckenbauer, Eusebio, Torres, Hurst etc.).** La alţii, însuşirea acestui procedeu a fost necorespunzătoare, determinînd multe ratări **(Gento, Held, Rattin, Peiro, Gondet, Greaves etc.). Va trebui ca antrenorii noştri să continue munca pentru rezolvarea problemei trasului la poartă în condiţii de viteză, dezechilibru, spaţiu redus şi traiectoria dificilă a mingii.**

Loviturile fixe au fost în general executate cu măiestrie (fineţe şi forţă). Şi la noi vor trebui pregătite cu mai multă atenţie, în conformitate cu situaţiile de joc.

Gradul de tehnicitate demonstrat la campionatul mondial a arătat că toate ţările dau importanţă mare acestui factor, indiferent că este vorba de şcoala engleză (stil în forţă) sau şcoala braziliană (cu accent pe fineţe).

Îmbinarea tehnicii cu pregătirea fizică, adică cu acele calităţi care fac ca arta tehnică să devină o armă fotbalistică, este necesară, şi antrenorii noştri vor trebui să găsească mijloacele cuvenite pentru realizarea acestei sinteze.

TACTIC

S-a remarcat la toate echipele tendinţa de a juca colectiv, în special în faza de pregătire a jocului. S-a mai remarcat şi o altă tactică, **crearea unei aglomerări deliberate pe o parte şi infiltrarea pe aripa opusă, „descoperită", a unui jucător din linia de fund sau din linia de mijloc.** Pe aceasta trebuie să o preluăm şi noi.

S-a mai remarcat o manevră de înaintare cu întreg frontul de atac pînă în apropierea porţii adverse. În această fază se trimitea o pasă înapoi, unui jucător din linia intermediară sau de fund, pentru ca acesta să tragă puternic de la distanţă **(Rocha, Coluna, Bechenbauer, Bobby Charlton etc.).** Manevra s-a dovedit foarte eficace în combaterea apărărilor aglomerate.

Modalităţi de apărare...

În apărare, echipele au adoptat fie tactica cu **măturător,** fie **tactica liniei cu acoperire** sau **tactica liniei cu folosirea ofsaidului** (numai Franţa în jocul cu Anglia). Toate aceste tactici s-au dovedit eficiente, atunci cînd jucătorii au adverse o regrupare pentru intervenţii eficace. **Un mare aport l-au adus jucătorii coordonatori, prezenţi în orice fază.**

Mijlocul terenului a fost ocupat de un număr suficient de jucători, **nu pentru stăpînirea lui propriu-zisă, ci pentru a da posibilitate jucătorilor să devină în orice moment, fie apărători suplimentari, fie atacanţi suplimentari. A fost spaţiul unde s-a organizat jocul pentru desfăşurarea eficace a acţiunilor de atac şi de apărare. Aici aveau loc schimbările de direcţie şi alegerea mijloacelor decisive pentru atac.** Antrenorii noştri vor trebui să dea mai multă atenţie ocupării mijlocului terenului, în ideea de mai sus.

În ceea ce priveşte marcajul, socotim corespunzătoare adaptarea lui la specificul zonelor. **În 16 metri s-a dovedit eficace marcajul sever în zonă, în timp ce la mijlocul terenului marcajul cel mai frecvent adoptat la campionatul mondial a fost marcajul la intercepţie.** Aplicarea unui marcaj strict pe tot terenul s-a dovedit ineficace, oboseşte jucătorii şi încurcă jocul. Credem că există situaţii în care se poate aplica şi acest fel de marcaj de către un singur jucător împotriva unui adversar foarte bun (**Stiles** contra lui **Eusebio**). Acesta este însă o excepţie. Este necesar ca antrenorii să exerseze mult şi des ambele feluri de marcaj, la om şi la intercepţie, dar uneori şi pe cel denumit „umbră" pe tot terenul.

Nou şi vechi în sfera posturilor

PORTARII. În afară de sarcinile specifice postului, este necesar să urmărească desfăşurarea jocului şi să corecteze plasamentul jucătorilor din apărare. Vor acţiona atît în spaţiul de 16 metri, ca portari sau ca fundaşi de acoperire, cît şi dincolo de acest spaţiu (fără să pericliteze integritatea porţii). Trebuie să-şi formeze deprinderi tehnice de fundaşi. Pentru a ajuta iniţierea atacurilor, vor folosi cu precădere aruncarea cu mîna la distanţe mari, fără însă a renunţa şi la transmiterile cu piciorul, dacă ele sînt precise.

FUNDAŞII DE MARGINE. Pe lîngă jocul de apărare, participă azi la jocul de atac în post de mijlocaş şi de înaintaş cu precădere pe zona extremei. Nu mai este admisibil ca un fundaş să apară pe postul de extremă cu o tehnică rudimentară de apărător, ci să-şi însuşească şi procedeele specifice acestui post.

FUNDAŞII CENTRALI. Vor rămîne în continuare ultimii apărători, gata a se dubla în orice moment între ei, sau cu fundaşii de margine. Vor lua însă parte şi la acţiuni de atac cînd au mingea la picior, sau cînd faza cere acest lucru.

MIJLOCAŞII. Pe lîngă jocul lor obişnuit la mijlocul terenului, se vor intercala activ în linia de fundaşi sau în cea de atac, după necesităţi, creînd superioritatea numerică în orice parte a terenului. Numărul mijlocaşilor se poate mări temporar în mijlocul terenului pentru o mai bună organizare şi desfăşurare a acţiunilor, fără să se ajungă la aglomerări inutile.

ATACANŢII. În jocul ofensiv vor fi preocupaţi într-o măsură mai mare de finalizare, deplasîndu-se mult, pentru a fi prezenţi mereu acolo unde cere faza. Nu vor uita, de asemenea, şi obligaţiile lor în faza de apărare.

Extremele vor acţiona acum mult mai elastic, mai variat, atît în atac cît şi în apărare, deplasîndu-se peste tot în terenul advers. Vor fi preocupate de construcţie, de finalizare cît şi de obligaţia de a manevra în apărare.

În prezent este necesar ca jucătorii noştri să aplice cu mai multă convingere sarcinile duble de atac şi de apărare, temporar, raţional, elastic.

PRIN CE SĂ ÎMBUNĂTĂŢIM JOCUL ECHIPELOR NOASTRE

...şi de atac

La toate echipele s-a observat **tendinţa organizării atacului din momentul recuperării,** fie prin contraatac cu ajutorul mingilor lungi, fie după o pregătire a lui în terenul propriu, prin manevre menite să schimbe direcţia de atac pînă la găsirea momentului prielnic finalizării.

O parte din echipe au acţionat cu mingi lungi, deşi nu au folosit în mod voit contraatacul (Anglia, R.F. Germană, U.R.S.S.) în timp ce altele (Italia, Uruguay) au folosit un contraatac deliberat. Au fost echipe care s-au bizuit pe un atac dus cu întreg compartimentul pe toată lăţimea terenului (Brazilia, Anglia, Ungaria), recurgînd la manevre colective pentru a domina adversarul pînă la poarta proprie. Această manieră nu s-a dovedit eficace, a permis apărării cunoscut şi aplicat corect şi creator principiile ficcăreia. **Valoarea jucătorilor a decis randamentul tactic în apărare.** S-a văzut la toate apărările tendinţa de a folosi „acoperirea" (manevră de prudenţă pentru orice eventualitate). Chiar echipa Franţei, în jocul cu Anglia, cînd a aplicat apărarea în linie cu utilizarea ofsaidului, a avut momente cînd **Budzinschi** se retrăgea pentru a acoperi pe **Artelesa** sau pe alţi fundaşi. **Acoperirea trebuie aplicată de echipele noastre deoarece conferă siguranţă în apărare.**

Ieşirea din apărare s-a făcut la cele mai multe echipe colectiv, cu pase numeroase efectuate în terenul propriu.

Toate aceste date arată modificarea treptată dar substanţială a jocului de fotbal ca sinteză a celor cinci factori.

De aceea, trebuie să reflectăm asupra necesităţii de restructurare şi perfecţionare a procesului de antrenament, singurul mijloc prin care jucătorii noştri pot ajunge la nivelul exigenţelor fotbalului modern.